

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 106.

15. Września 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia d. 7. Września. —

Połączona Kancelaryja nadworna mianowała dotychczasowego Gubernialnego Konceptistę przy Rządzie krajowym w Galicyi, Walentego Schimeczek, trzecim Kommissarzem Cyrkulowym w wspomnionéj prowincyi.

— Z Węgier. —

Gazeta Preszburgska z d. 1. Września zawiera, co następuje:

»Onegday, d. 30. Sierpnia, było 139te posiedzenie Seymu. W Izbie Magnatów odczytano wzajemne postrzeżenia teyże Izby na ostatnie Poselstwo Stanów, które Prokurator Woiewódzki równie w właściwe Poselstwo włożył, i potem do Izby Stanów odesłał. Po odczytaniu onegoż w teyże Izbie, zalecono Cyrkularne w téj mierze na ady. a

Jego Cesarzewicowska Mość Arcy-Xiąże Pałatin, który w towarzystwie Swoięj dostoyney Matzonki, Arcy-Xiężney Maryi Doroty, w d. 24. k. m. odwiedził Sędziego Kuryi, Hrabiego Brunawich, w wiejskiem jego mieszkaniu Korompa; za przybyciem swoim do Tyrnawy obezrał założony tamże przed dwoma laty szpital Komitacki, gdzie przyjęty przez deputacyją Komitatu Preszburgskiego, okazał administracyi z zarządzenia tegoż, Swoie upodobanie. Poczém udali się Arcy-Xięstwo do piwnicy P. Walza, godney widzenia ze swojego położenia i dobrego urzędzenia, zawieraiącey największą beczkę w całej Monarchii, mieszczącą w sobie 2,000 wiader wina. Poczém poiechali do Korompy, i przybyli o godzinie zgięty z południa, przyjęci przez Sędziego Kuryi i zgromadzoną Ślacheć z owem szczerem uczuciem radości, które nieustannie téy Parze towarzyszą. Po obiedzie zwieździli w powozie dostoynei Podróźni ogród zamkowy i okolice Korompy, byli na przedstawieniu teatralnem, danem przez Sędziego Kuryi a wykonanem przez obecną Ślacheć, i oglądali ieszcze oświecenie ogrodu zamkowego, gdzie szczególnie wydawał się pięknie znajdujący się tamże staw z otwieconemi brzegami.

Nazaiutr opuścili Arcy-Xięstwo Korompę przy nayszczulszém wyrażeniu radości, którą ich łaskawość we wszystkich obecnych wznowiła i poiechali przez Nadas, wzdłuż łańcucha gór tworzącego

początek gór Karpackich, Szomolany, Nusdbrf, Modern do Pösing, oglądali tameczne kabiele z południa o godzinie 5 stanęli przez St. Georgen w Preszburgn. Przed wszystkiemi magistraty, Duchowienstwo, młodzież szkolna ze swymi przełożonymi i mieszkańcy, idąc za uczuciem swoiego serca, czekali na Ichmość Cesarzowicowstwa, aby swoią uniżoność okazali. r(G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Okręt »Ayacucho« zawiął w d. 25. Sierpnia z Limy do Londynu. Miasto owe opuścił w d. 19. Maia. Kongres Peruwiański rozpoczął swoje posiedzenia. Bolivar miał zamiar opuścić Ayacucho. Handel był w złym stanie.

Podług opowiadania *Globe and Traveller* potwierdzają się przez pismo to namienione zabiegi między obudwoma stronnictwami w Peru. Wielka liczba nowych Deputowanych wzbraniata się złożyć przysięgi na Konstytucyją, i 50 z tychże podpisało prośbę do Boliwara, w celu zniewolenia go, by ieszcze rok pozostał w Peru. Bolivar odpowiedział, iż, chociaż życzy sobie powrócić do oyczyzny, iednakowoż uważaiąc potrzebę czuwania nad interessami Państw Amerykańskich, odpowie temu wezwaniu. Niektóre listy prywatne przypisuią Bolivarowi zamiar, uczynienia się Panem Peru. Inne donoszą, iż Peru swoią marynarkę sprzedało dla zaspokoienia swoich Europeyskich wierzyteli; inne znowu mówią, iż oddaną została Kolumbii zamiast wyplaty.

(Gaz. Wied.)

Hiszpania.

Gwiazda donosi z Madrytu z d. 22. Sierpnia: »Xiąże Infantado po przyjęciu przez Króla iego prośby o uwolnienie, miał u Monarchy posłuchanie. Nie iest przeto wskazany na wygnanie, albowiem zupełnie dobrowolnie podziękował; będąc wielkim Panem i bogatym, żyje choynie bez wystawy i przepychu. Kosztem swoim przyymował Króla w Guadalaxarze, pożyczyl mu pewne summy, nie chciał nigdy przyjąć żadnego wynagrodzenia i dawał zawsze niezapreczone dowody bezinteressowności. Infantom, stronnictwu ro-

ialistów, Duchówieństwu był przyjemnym; lecz powstawał mocno przeciw wszelkiemu marnotrawstwu, niedziw, że znalazł nieprzyjaciół. Mówią, że Xiążę San Carlos, który powraca z Petersburga do Paryża, i ztąd uda się do Hiszpanii, będzie jego następcą. Xiążę Infantado już od niejakiego czasu był postanowił podziękować za urząd i nie nie mogło wstrzymać go od tego kroku. *(D. Au.)*

Wielka Brytania i Irlandya.

Raport Kommissyi przez Parlament ustanowionéy o wychodztwie ubogich ludzi, wyszedł teraz z druku, i zdaje się mocno interessować. Kommissyia tego jest zdania stanowczego, że Angliia i Irlandya za nadto mają ludności, której przyczyną w pierwszym kraju jest od lat 30 ciągle powiększanie się fabryk i rękodzielni, a w ostatnim rozkawałkowanie gruntów. W prawdzie dla zaradzenia temu zalecają wychodztwo do posiadłości Ang. w Kanadzie, kraju Van Diemen, i do południowéy Afryki, iednakże Kommissyia wyraża się w tén mierze z wielką oględnością. Podróż i tposażenie każdej osoby, dopóki nie obejmie w posiadłość przeznaczonych dla siebie gruntów, kosztowałyby naród 20 f. szt., a wydatki przez zaliczenia właścicieli gruntowych byłyby pokryte z dochodów rocznych.

Smutne są wiadomości z Irlandyi o plonie żniw terażniejszych. Oprócz pszenicy, która ledwie dla trzeciéy części ludności wystarczy, a której zawsze wielka część idzie do Anglii, prawie wszystkie gatunki zboża nieporodziły się; nawet ten wiele ucierpiał przez posuchę. Rząd wysłał niedawno pewną osobą świadomą rolnictwa Irlandzkiego, aby zdała dokładny raport o położeniu włością Irlandzkiego, i sądzą, iż pierwszy środek do zapobieżenia niedostatkowi zboża, będzie zakaz palenia wódki ze zboża. Wielu właścicieli wielkich gorzeln zakupiło już znaczną ilość surowego cukru, by go użyć jako surogatu zboża.

Prawie przez cały rok Londyńskie banki oszczędnosci z powodu wypowiedzianych składek, pobierały pieniądze z banku. Dopiero od kilku dni wpłynęły znowu od 30 takowych instytucyj pieniądze do banku, co jest pocieszającym dowodem pomysłniejszego czasu dla średniéy klasy Stolicy.

W Hrabstwie Lancashire zakładają wiele nowych gościńców dla ułatwienia handlu, do czego użyć chcą robotników fabrycznych bez zatrudnienia będących.

Kilku Angielskich kupców, którzy przyładowaniu okrętu kupieckiego do Buenos-Ayres przeznaczonego mieli udział, podali do Sekretarza

Stanu Spraw Zewnętrznych prośbę, żądając, aby Angielskim kupieckim okrętom dana była wszelka opieka na rzéce la Plata. P. Huskisson pod niebytność P. Kanninga, odpowiedział, iż Rząd Angielski uczyni wszystko, co się będzie zgadzało z prawami Państw wojujących, które sama Angliia wykonywała.

Lord Ponsomby w podróży swoiéy na miesce przeznaczenia swoiego jako Poseł do Buenos-Ayres, przybył do Rio-de-Janeiro.

Times, podług listu odebranego z Rio-de-Janeiro z d. 14. Czerwca zapewnia, że Lordowi Ponsomby udało się zniewolić Dwór Brazylijski do uznania zupełnéy niepodległości prowincyi cysplatańskiey wraz z Montewideo, pod warunkiem, że ta prowincya nie przystąpi do Związku Zjednoczonych Stanów nad rzeką la Plata.

Wiadomość, iż P. Perkin okręty Lorda Cochrané swojeimi nowo wynalezionemi działami parowemi opatrzył, ogłasza New Times za bezzasadną. Wynalazca ofiarował odkrycie swoje Rządowi, lecz nie odebrał od tego stanowczéy odpowiedzi, i w razie, gdyby takowa przeciwnie wypaść miała, zobowiązał się P. Perkin, Lordowi Cochranowi dostarczyć dla jego okrętów potrzebnéy liczby dział. *(D. Au.)*

Francyja.

Dnia 28. Sierpnia przyjmował Król w St. Cloud Xięcia Polignac, Posła Francuzkiego przy Dworze Angielskim, na prywatném posłuchaniu. Dnia następującego odiechał P. Polignac ze swoim Sekretarzem prywatnym Lavalette do Londynu.

Dnia 28. Sierpnia po Mszy pracował P. Villele, Prezydent Rady Ministeryjalnéy, z Królem. Monarcha dał potem prywatne posłuchanie Kontr-Admiralowi Baronowi Machau, który powrócił nie dawno z przeglądu w różnych portach nowo urządzonych ekipażów marynarki.

Gwiazda twierdzi, iż Xiążę San Carlos (teraz z Petersburga do Madrydu powracający) przeznaczony jest na następcę po Xięciu Infantado.

Gazety Paryzkie donoszą, iż Hrabia La Cases po przeczytaniu raportu Kapitana Maitland, postanowił zbici to, co w przedstawieniu układów, których było skutkiem, iż Napoleon wsiadł na okręt Bellerophon, onegoż dotycząc się osobiscie. *(D. Au.)*

Okręt Francuzki z Bastyi do Toulonu płynący, przezyrzany został w d. 14. Sierpnia na wysokości morza pod Monaco przez Algierską eskadrę, złożoną z 2 korwet i 2 galiot, i z 12

go powodu musi w Toulonie odbywać kwarantannę. Wspomnieni Algierczycy mieli wystany okręt z Marsylii do Morei na rachunek związku Greckiego zatopić, i całą osadę wyciąć.

(G. Wied.)

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Wellington zjechał w d. 21. Sierpnia z Anglii do Bruxelli.

Paniąca gorączka sprząta wiele ludzi w Fryzlandyi i Groeningen. Ludzie, którzy w wieczór są słabi, a których stanu zdrowia lekarze nie sądzą być niebezpiecznym, po części ieszcze w tęg samy nocy umierają. Już przed ośmiu dniami liczono w mieście Groeningen 6 do 7000 chorych, prawie czwartą część ludności; blisko 70 już na gorączkę umarło. Niektórzy przypisują to złe nieumiarłowanemu pożywianiu świeżych śledzi, których 100 po 2 stury sprzedają, iakoteż zbytłowi ryb morskich w ogólności, które może nawet nie zupełnie świeże zużywają. W Fryzlandyi otworzono składki dobroczynne na lekarstwa dla chorych, a nadewszystko na bieliznę, których ubodzy koniecznie potrzebują, i z wielkim skutkiem. Według późniejszych wiadomości, w samy Fryzlandyi i Groeningen od d. 7. Lipca do 7. Sierpnia umarło 270 osób, a w trzech tygodniach również 204 osób na tę chorobę, i całe miasto pogrążone było w żałobie i smutku.

Kommissyia zdrowia w Groeningen zbiła publicznie pogłoskę, iakoby choroba panująca była zaraźliwa.

Z Batawii piszą pod d. 14. Kwietnia: Namiestnik Król., Gubernator opuścił w d. 1. Kwietnia Sumarang, i zabawiwszy krótko w Salatiga, ieszcze tego samego dnia przybył do Soerabaya. We dwa dni później odbyła się w tęg mieście ważna uroczystość. Gubernator dał imieniem Króla, Pangerangowi, Ario Adipatti Mangko Negora, krzyż orderu Wilhelma trzecię klasy w nagrodę rozlicznych dowodów wierności i przychylności, które Pangerang od wielu lat dawał Rządowi Niderlandzkiemu, i ważnych usług dla kraiu poczynionych.

(G. Wied.)

Niemcy.

W d. 28. Sierpnia zjechał Jego Królewiczawska Mość Xiążę Karol Bawarski, pod imieniem Hrabiego Passing, iadac z Monachium do Regensburga, i w d. 28. udał się w dalszą podróż do Drezdna.

(G. Wied.)

W dniu 27. Sierpnia w Aszafenburgu dopełniony został obrzęd chrztu nowo narodzoney Xiężniczki w obecności Króla Jmci Bawarskiego i rodziny Królewskięy i Dworu.

Na dwudziestém czwartém Posiedzeniu Seymu Związku Niemieckiego w d. 10. Sierpnia, Król. Saski Posel P. Carlowitz złożył raport i zdanie Kommissyji do prośb z reklamacy do wysokiego Zgromadzenia względem roszczeń prywatnych, ściągających się do zgasłego Królestwa Westfalskiego.

Xiążę Metternich przybył w d. 27. Sierpnia z Johannisberga do Moguncyi, był na przedstawieniu opery: Cyrulik Sewilski, w której J.Panna Sonntag, powracając z Paryża, z miłości ku swemu miastu rodzinnemu i krewnych, grała rolę Rozyny. Znaczny dochód przeznaczyla częścią Dyrekcyi teatralnęg, częścią ubogim.

(D. Au.)

Prussy.

Podróż Króla Jmci do Pruss Wschodnich iak slychać przeznaczona na początek Września.

Xiążę August Pruski wyjechał do Pomeranii, Xiążę Kumberlandyi i Jenerał piechoty, dowodzący Jenerał korpusem gwardyi, Xiążę Karol Meklenburgsko-Strelicki, udali się do Królewca.

(G. Wied.)

Rossyia.

Przez ukaz datowany w pałacu Petrowskim d. 22. Lipca, mianowana została Panna Eudoxia Łuninowna Damą honorową N. Cesarzowych.

Rytowane przez P. Wright wizerunki N. Cesarza, Cesarzowęg i W. Xięcia Następcy Tronu, przyozdobiło zrzeczne pióro P. Tomaszynskiego piękném pismem.

W ciągu miesiaca Czerwca przywieziono do portu Rygskiego towarów za 1,453,175 rubli; wywieziono ich za 4,522,958 rubli 20 kop.

(Kor. War.)

Gazety Berlińskie donoszą z Moskwy z d. 14. Sierpnia: Im bardziej zbliża się dzień koronacyi, tęg więcey widać ludzi na miejscach publicznych i ulicach miasta. — Jedno z świąt kościelnych: Święcenie wody, z którem poczyna się post zwany iabteczny, kończący się po 14 dniach, obchodzono w d. 13. Sierpnia. Dla rodziny Cesarskiej i Dworu wystawiono na rzece Moskwie wielki Pawilon, doład Najiasniejszym osobom wysokie towarzyszyło Duchowienstwo. O godzinie 9 rano rozpoczął się uroczysty orszak od klasztoru czndowa do Pawilonu przy odgłosach dzwonów, huku dział i okrzykach mnostwa ludu: »Hurra.« NN. Cesarstwo i Ich Cesarzewicowskie Moście otoczeni Magnatami Państwa i więcey iak 400 Arcybiskupami, Biskupami i Duchownymi, powiększęg częścią w pyszne materyie srebrne ze złotemi szlakami przybranymi, przybyli na

wspomniane miejsce. Taki zaś był nacisk ludu, zwłaszcza przy Niedzieli, iż gdyby nie przezorność policyi, zabraniającej wstępu do Kremlina, nieuchybnie byłby się wydarzyły nieszczęśliwe przypadki. — Po nabożeństwie wojsko czyniło obróty, poczem NN. Cesarstwo wraz z Cesarzewiczkami Ichmościami powrócili do zamku Carów. Dnia 10. Sierpnia raczył N. Cesarz Mikołaj I. i N. Cesarzowa Alexandra dać posłuchanie Ministrom zagranicznym i pierwszym pięciu klasom szlachty Rosyjskiej, i przyymować łaskawie powinszowania z szczęśliwego przybycia do Moskwy. Dniem wprzód oznaymił W. Mistrz obrzędów, iż N. Cesarzowa Jeymość nayłaskawiej zezwoliła, że na pokoiach, wyznaczonych o godzinie 11 rano, mogą być damy w krótkich, Niemieckich, dworskich sukniach bez ogona. Mężczyźni mieli o godzinie 12 posłuchanie, i widzieć było naypiękniesze ekwipaże, poczęści z wielkim orszakiem idące do zamku. Na wielkich obrótach pod Petrowskiem, które Cesarz Jegomość w d. 11. t. m. czynił z 6000 ludzi, byli obecni wszyscy Ministrowie zagraniczni Jenerałowie i Oficerowie. Obok Cesarza iechał młody W. Xiążę Alexander Mikołajewicz w mundurze pułku gwardyi huzarów, którego jest Szefem Skoro pułk ten odebrał rozkaz postąpić naprzód, młody W. Xiążę pobiegł w naywiększym czwale o pierwszego szwadronu, zajął miejsce sztandarowego i defilował przed N. Cesarzem. — W d. 7. rozpoczęły się przedstawienia w małym Cesarzkim teatrze, komedią z baletem, a sceną Włoską operą Rossiniego »Turco in Italia«; od czasu żałoby pierwszy raz mieliśmy teatr. I obecny tu iedzień sztuczny P. Tournier, zapraszał także afiszami, wyrażającymi akcyą, na nadzwyczajnie przedstawienie. Tymczasem nie napełniały się teatru ponieważ wiazd NN. Cesarstwa i oświecenie miasta więcey zajmowały publiczność. — W wielkim nowo zbudowanym teatrze nie będą przed koronacyą dawane przedstawienia, ponieważ takowy urządony jest z naywiększą okazałością na bale, maskarady i wielkie obiady. Parter zrównano ze sceną, przeczo niezmierną utworzyła się przestrzeń. Wewnętrzne ozdoby urządził nayświetniej W. Mistrz obrzędów. Oprócz krzyształowego lustra, które ma 750 świec, na wszystkich łóżach umieszczono inočno połączone słońca, przed któremi palą się lampy argandzkie i świece. Aby oświecenie to ieszcze powiększyć, zrobiono na suficie kopułę z srebrney raszy, ozdobioną smakownie w girlandy z kwiatów, i ściany pokryte są tę materyją.

Łoże przeznaczone dla Nayaśniejszych i wysokich osób wybite czerwonym aksamitem, bogato złotem ozdobione. Tymczasem roboty te nieskończone i pokilkaset ludzi pracuje dzień i noc. — Na dzień dzisiejszy oznaymił publicznie Naddirektor policyi Szulgin, iż Cesarzowa Jeymość Maryja Feodorowna raczy łaskawie dawać posłuchanie pięciu pierwszym klasom Szlachty Rosyjskiej. Damy miały występ o godzinie 11, mężczyźni o godzinie 12. — Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiążę Konstantyn (który w dniu 20. Sierpnia wyjechał z Warszawy) spodziewany był w Moskwie. (D. Au.)

Korespondent Hamburgski donosi z Petersburga z dnia 16. Sierpnia: oprócz namienionych już kar więzienia w twierdzach i przeniesienia do innych pułków, na które wskazani zostali mniey lub więcey z tajemnymi towarzystwami w związku będący Oficerowie, ulegli ieszcze podobnym karom następujący: Xiążę Obolenski w pułku gwardyi Pawłowski, Adjutant Szefa czwartej dywizyi piechoty Jenerała Potemkina I., umieszczony jest w tym samym stopniu w 45 pułku strzelców. Z piechoty przyniesieni zostają: Podpułkownik Chotańców I. z Witebskiego do Ladogskiego, Pułkownik Lehman z Permskiego do Tomskiego, (obadwa po trzech-miesięcznym areszcie w twierdzy) Szef 1. pułku morskiego Pułkownik Wolski po miesięcznym karze w twierdzy do pułku piechoty Estlandzkiego. Podporucznik Wadkoski po cztero-miesięcznym areszcie w twierdzy do batalionu załogi w Mozdoku; Podpułkownik Mikłaszewski z 22 pułku strzelców do 42. Oficerowie artylerji: Podpułkownik Frołow, Kapitan sztabowy Pichaczew, Chorąży Wisoczyn, przeniesieni zostali do różnych kompanii artylerji konney. Pierwszy pozostanie ieszcze przez 6 miesięcy, inni od iednego do trzech, pod aresztem w twierdzy. Podporucznik Ishryzki I., ze sztabu jeneralnego korpusu gwardyi po sześćo-miesięcznym areszcie w twierdzy przeniesiony będzie do batalionu załogi Orska. Pułkownik Nepenin z 32 pułku strzelców otrzymał dymissyją w tym samym stopniu; ogółem przeniesionych Oficerów jest 33. Uwolniony Radca Stanu Górski w żadney kategorii przez sąd wyższy kryminalny nienumieszczoney, iak slychać stawiony będzie przed osobą w tym celu złożoną Komisją. Pogłoska iakoby zagranicę (do Anglii) zbiegły rzeczywisty Radca Stanu Turgenew został przystawiony, iest bezzasadna. (G. Wied.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Ner. 37 Rozmaitosci.)